

INFORME DE
CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

3r TRIMESTRE 2020

Informe elaborat per la
Càtedra per al Foment de la Innovació Empresarial
Grup de Recerca d'Indústria i Territori

CÀTEDRA
INNOVACIÓ
EMPRESA

Grit Grup de
Recerca
d'Indústria
i Territori

 cambraReus

 Cambra
Tarragona

 Cambra de Comerç
de **TORTOSA**

 Cambra de Comerç
de **Valls**

Amb el suport de:

Diputació Tarragona

INFORME DE
CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

3r TRIMESTRE 2020

ÍNDEX

1. El context econòmic mundial
2. L'economia espanyola i la catalana
3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre
4. L'ocupació i l'atur
5. Expedients de regulació d'ocupació
6. La contractació laboral
7. La distribució comarcal de la nova ocupació
8. La dinàmica empresarial
9. La construcció residencial
10. La variació de preus
11. El finançament de l'economia
12. El comerç amb l'exterior
13. Una visió de l'economia de la zona en cinc punts

1. El context econòmic mundial

Al mig de la pandèmia i a l'espera del segon rebrot, el tercer trimestre de l'economia mundial ha estat, globalment, millor del que s'esperava. Les variacions positives del PIB a la Xina i, en part, la recuperació dels indicadors respecte del trimestre anterior, principalment als EUA i amb més dificultats en el marc de la Unió, han permès recuperar els nivells d'activitat, tot i que l'economia mundial encara té un llarg camí per recórrer per entrar en una via de normalitat.

El tercer trimestre ha estat millor del que s'esperava.

L'activitat va repuntar quan les economies es van obrir, cosa que va comportar, per sorpresa, indicadors del PIB positius. El comerç internacional va iniciar la recuperació al mes de juny, però a finals de setembre la pandèmia va rebrotar amb augments significatius. Als EUA, la Índia, Sudàfrica, Amèrica Llatina i Europa les corbes d'infeccions no s'han aplanat, i tot això ha comportat que la reobertura dels mercats s'hagi estancat i es preveuen dificultats per acabar l'any si no s'atenuen els efectes del coronavirus.

Quadre 1. Variació del PIB i projeccions per a 2020 i 2021 (%).

	2019	2020	2021	Variació bianual 2020-2021
Economia mundial	2,8	-4,4	5,2	0,57
Economies avançades	1,7	-5,8	3,9	-2,13
EUA	2,2	-4,3	3,1	-1,33
Zona Euro	1,3	-8,3	5,2	-3,53
Alemanya	0,6	-6	4,2	-2,05
França	1,5	-9,8	6	-4,39
Itàlia	0,3	-10,6	5,2	-5,95
Espanya	2	-12,8	7,2	-6,52
Japó	0,7	-5,3	2,3	-3,12
Regne Unit	1,5	-9,8	5,39	-4,94
Canadà	1,7	-7,1	5,2	-2,27
Mercats emergents	3,7	-3,3	6	2,50
Xina	5,5	-1,7	8	6,16
Índia	4,2	-10,3	8,8	-2,41
Rússia	1,3	-4,1	2,8	-1,41
Brasil	1,1	-5,8	2,8	-3,16
Mèxic	-0,3	-9	3,5	-5,82
Aràbia Saudita	0,3	-5,4	3,1	-2,47
Nigèria	2,2	-4,3	1,7	-2,67
Sudàfrica	0,2	-8	3	-5,24
Països en desenvolupament	5,3	-1,2	4,9	3,64

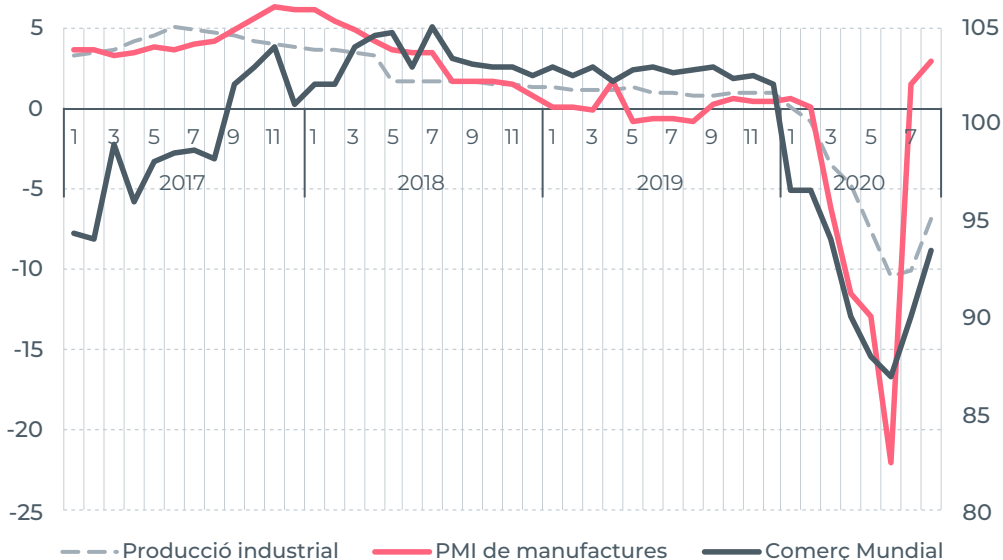
Es preveuen dificultats per acabar l'any si no s'atenuen els efectes del coronavirus.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'FMI. Informe de l'octubre de 2020.

Es preveu que l'economia mundial tindrà una caiguda del PIB del 4,4% el 2020 i que els nivells de 2019 no es reprendran fins a finals de 2021, sobretot per l'impuls del creixement xinès, ja que per a la majoria d'economies les previsions indiquen que aquests nivells no s'assoliran fins a l'any 2022. Les dificultats a la zona euro semblen accentuar-se, principalment per les dificultats que pateixen tres de les seves quatre grans economies, i tot i la millor recuperació d'Alemanya, el país que menys ha sofert els resultats negatius de la pandèmia, no s'espera que aquesta àrea assoleixi el nivell de PIB de 2019 fins al 2022. És evident que la recessió originada per la pandèmia tindrà una durada més llarga del que es podia imaginar quan va començar.

L'economia mundial tindrà una caiguda del PIB del 4,4% el 2020.

Gràfic 1. Indicadors de l'activitat mundial.

* Mitjana mòbil interanual de tres mesos. Desviacions respecte de 50 del PMI (Purchasing Managers Index. Índex de gerents de compres). El comerç exterior, a l'eix de la dreta. Base 100=2017.

Font: Informe de l'FMI de l'octubre de 2020.

El gràfic 1 representa globalment tres indicadors de l'economia mundial analitzats pel Fons Monetari Internacional (FMI). S'hi pot observar la recuperació, a partir del juny, de la forta caiguda que es va manifestar els mesos de març, abril i maig, tant en la producció com en l'índex de compra de productes manufacturats i en el comerç mundial. Tot i que les previsions de l'FMI sobre l'evolució de l'economia mundial entren en el supòsit d'actuar eficaçment contra la pandèmia, no s'han de menysprear els riscos que s'assenyalen per la intensificació de les tensions comercials i tecnològiques, principalment entre els EUA i la Xina. La col·laboració multilateral pot ser un bàlsam i ajudar a situar el creixement de l'economia en una línia que permeti considerar els efectes del canvi climàtic i la necessitat de reforçar els sistemes sanitaris dels diferents països.

Les previsions de l'FMI entren en el supòsit d'actuar eficaçment contra la pandèmia.

2. L'economia espanyola i la catalana

Els indicadors d'activitat dels conjunts espanyol i català registren una de les caigudes més fortes en el marc de les economies avançades, tal com hem assenyalat anteriorment al quadre 1. La situació és particularment difícil per dos motius. El primer motiu està relacionat amb les dificultats per controlar la pandèmia i el segon, amb les inel·lasticitats estructurals de les economies espanyola i catalana. El segon trimestre de l'exercici, la davallada dels indicadors de producte en variacions interanuals (quadre 2) ha estat superior al 20%, un fet motivat essencialment per la disminució de la demanda interna, que ha arrossegat tots els indicadors de consum final. Si a això se sumen les restriccions del comerç exterior i l'absència de la demanda complementària derivada del turisme, el resultat és un dels pitjors indicadors d'activitat de la zona euro. El tercer trimestre els indicadors s'han recuperat en variació intertrimestral (gràfic 2), cosa que ha permès un còmput interanual diferent del segon trimestre —encara que els indicadors globals continuen sent negatius—. El resultat és un període amb un fort impuls que ha trencat la caiguda que va tenir l'activitat econòmica durant el segon trimestre de l'exercici.

Els indicadors d'activitat espanyol i català registren les caigudes més fortes en el marc de les economies avançades.

Quadre 2. Variació intertrimestral i interanual del PIB a Catalunya i Espanya (%). Tercer trimestre de 2020.

	2019T3	2019T4	2020T1	2020T2	2020T3
PIB preus mercat	3,19	3,30	-3,01	-20,74	-7,80
VAB agricultura	5,14	2,09	5,73	21,03	6,89
VAB indústria	3,34	4,41	-6,34	-22,26	-2,84
VAB indústria manufacturera	3,62	5,79	-6,09	-25,66	-3,75
VAB construcció	7,80	7,07	-6,72	-21,72	-8,94
VAB serveis	3,10	3,43	-2,32	-20,10	-9,17
VAB comerç, transport i hoteleria	3,29	4,82	-9,31	-43,85	-21,51
Demanda interna	2,83	2,29	-2,81	-18,83	-7,72
Demanda externa					
Exportacions de béns i serveis	2,20	2,26	-5,62	-38,62	-17,94
Importacions de béns i serveis	1,06	-0,85	-5,21	-34,56	-18,58

El tercer trimestre els indicadors s'han recuperat en variació intertrimestral.

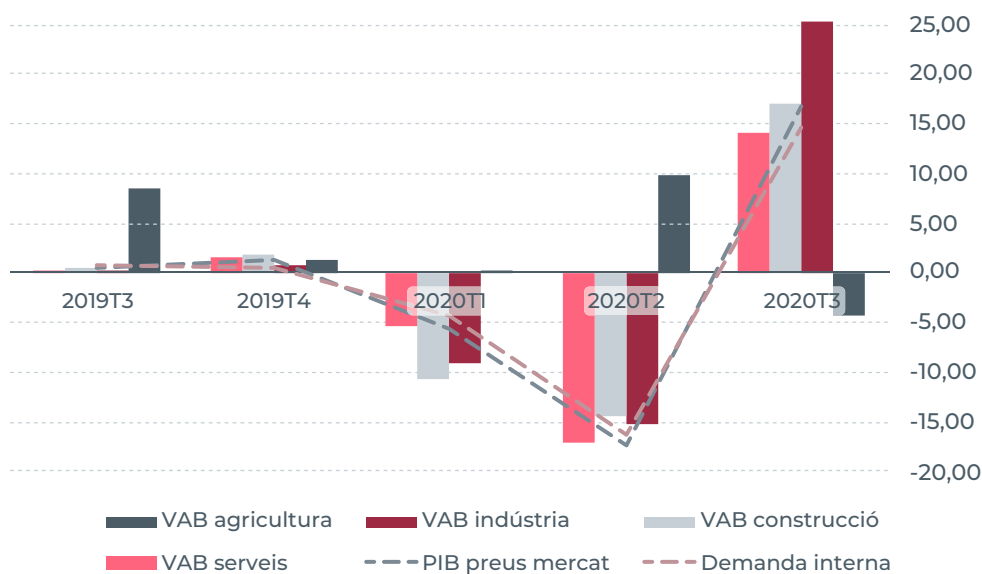
* En marró, les activitats que han crescut menys que l'indicador global del PIB.

Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Tot i així, el descens interanual de l'economia espanyola és notori, d'un 7,80%, i aquesta xifra és semblant en l'economia catalana, amb una incidència similar en els diferents sectors econòmics. La incidència de cadascun d'aquests sectors en el PIB és diferent: l'indicador de la indústria és inferior a la caiguda total del PIB, mentre que el dels serveis és superior i el de comerç, hoteleria i turisme, alarmant; la construcció registra

una caiguda elevada, mentre que el VAB del sector agrícola experimenta un augment rellevant. Els analistes consideren que l'augment intertrimestral del PIB després de les fortes oscil·lacions dels dos trimestres centrals de l'any perdrà impuls durant el quart trimestre per les restriccions de mobilitat que s'estan generalitzant arreu.

Gràfic 2. Variació del PIB intertrimestral a Espanya (%).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

La demanda interna ha impulsat l'activitat econòmica, però amb un dinamisme contingut en el creixement per diversos motius: primer, per les noves restriccions que hi ha per controlar la pandèmia; segon, perquè el creixement de les perspectives de consum de les llars és limitat i amb tendència a aplanar-se entre fortes i brusques baixades i pujades; tercer, pel condicionant financer que comporta el manteniment de l'activitat empresarial, l'ocupació i la demanda; i, finalment, tot això en un marc on la dinàmica exportadora està molt condicionada per la generalització de la pandèmia. Aquestes circumstàncies són elements que emmarquen unes perspectives no gaire optimistes sobre la dinàmica de creixement de les economies espanyola i catalana durant el proper trimestre.

La demanda interna ha impulsat l'activitat econòmica.

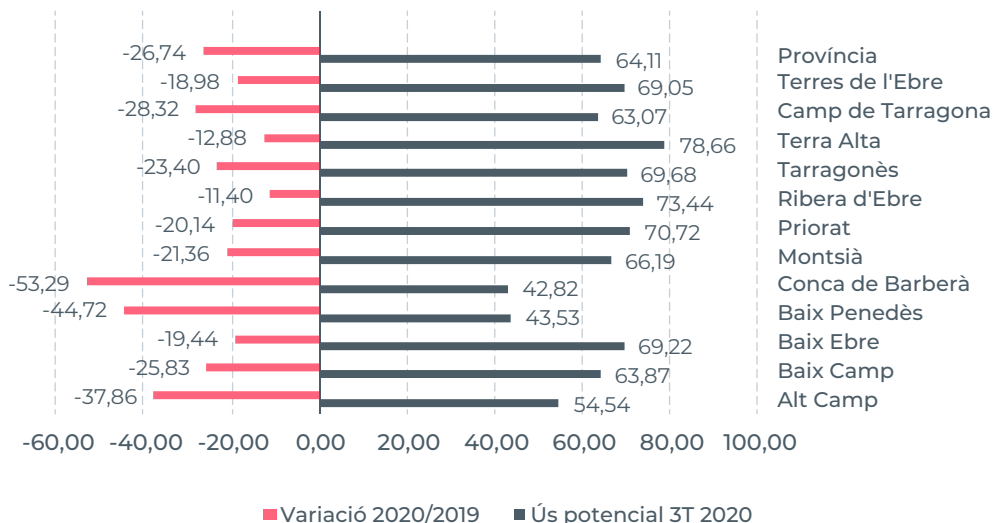
3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

A la zona, els indicadors econòmics no són més optimistes. La davallada té lloc enmig de la forta borrasca de les economies del seu entorn i, a més a més, el territori està condicionat pel pes del turisme exterior i per la dependència de les exportacions per créixer. Es tracta d'una economia molt oberta que ha resultat significativament afectada per les dificultats de la mobilitat de les persones i la caiguda del comerç internacional. Al costat d'aquesta situació hi ha dos elements que cal considerar, com són el pes del sector energètic, que no ha estat dels més perjudicats, i la dinàmica desigual que s'ha estès per les diferents parts del territori i que ha permès, en resultats globals, limitar els efectes negatius (més moderats a les Terres de l'Ebre que al Camp de Tarragona).

A la zona, els indicadors econòmics no són més optimistes.

L'indicador (d'elaboració pròpia) de l'ús del potencial de l'activitat al tercer trimestre indica una caiguda interanual del conjunt provincial del 25,74% (gràfic 3), amb un ús dels recursos disponibles inferior al 65%, un nivell d'atur elevat i l'ampliació dels ERTO.

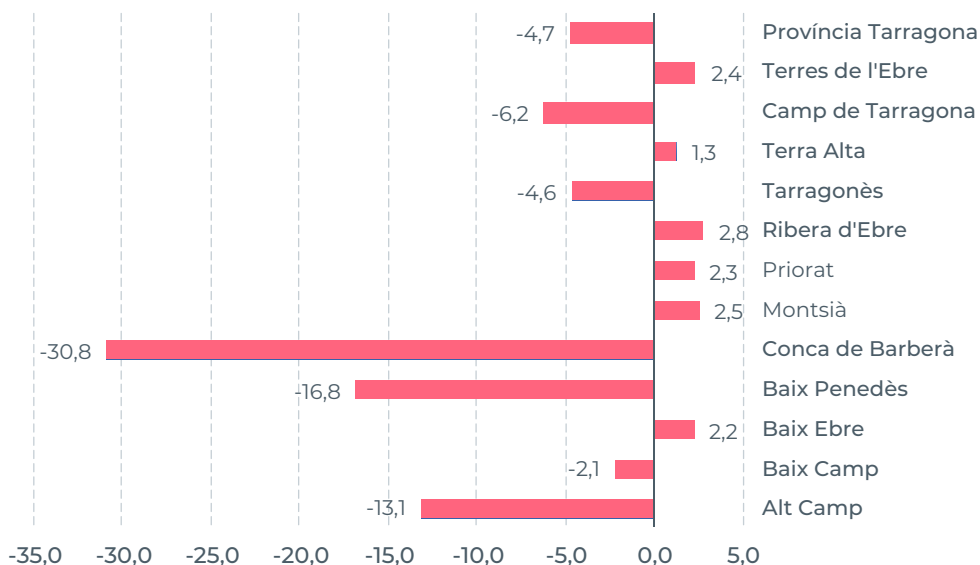
Gràfic 3. Ús del potencial de l'activitat i variació interanual (%).

Font: Elaboració pròpia.

Les zones on l'indicador d'activitat ha experimentat una davallada més important han estat l'Alt Camp, la Conca de Barberà i el Baix Penedès, mentre que la caiguda ha estat menor a les comarques de l'Ebre i el Priorat. El Baix Camp i el Tarragonès han aguantat l'impacte, tot i les conseqüències puntuals molt negatives que han patit els principals nuclis turístics de la zona, principalment els d'oferta hotelera.

Gràfic 4. Variació intertrimestral de l'indicador d'ús del potencial de l'activitat al tercer trimestre de 2020 (%).

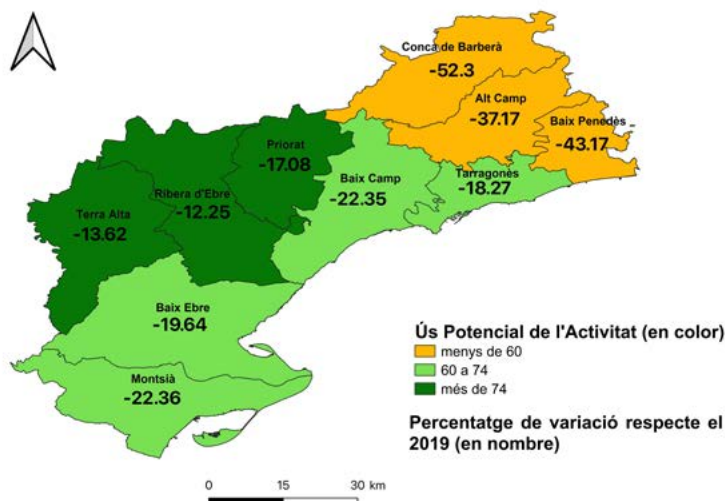
Les zones on l'indicador d'activitat ha experimentat una davallada més important han estat l'Alt Camp, la Conca de Barberà i el Baix Penedès.

Font: Elaboració pròpia.

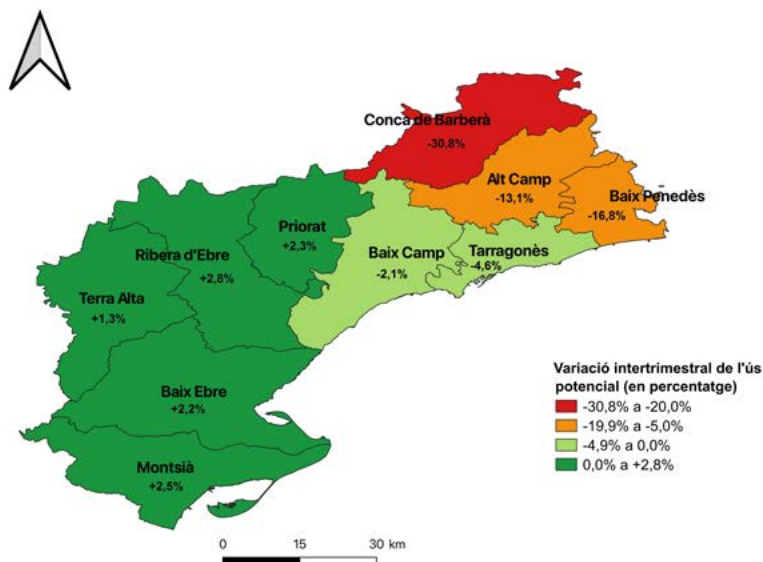
Tot i l'impacte molt negatiu del segon trimestre i el menys negatiu del tercer, amb una incidència en les dinàmiques del consum final que ha afectat l'ocupació i l'oferta de serveis, al gràfic 4 es pot observar que hi ha cinc comarques que han registrat resultats positius el tercer trimestre en comparació de l'anterior: les quatre de l'Ebre i el Priorat. Aquestes comarques s'han beneficiat del fet que la seva oferta, principalment del sector terciari i orientada a la demanda interna, ha pogut afrontar millor les limitacions de la caiguda d'aquesta demanda. En canvi, a les comarques on l'activitat productiva industrial manufacturera té un pes important, com l'Alt Camp i la Conca, la caiguda de l'indicador ha estat superior, un fet que també es pot observar al Baix Penedès, amb limitacions d'augment de demanda per la caiguda d'aquesta indústria i del turisme fora de les segones residències. Al Tarragonès i el Baix Camp els indicadors disminueixen de manera important però més controlada, cosa que en part està motivada pel dinamisme residencial de les seves zones urbanes i una oferta productiva més estable.

A l'Alt Camp i la Conca, la caiguda de l'indicador de l'ús de potencial de l'activitat ha estat superior.

Mapa 1. Ús del potencial de l'activitat i variació interanual.

Mapa 2. Variació intertrimestral de l'indicador d'ús del potencial de l'activitat al tercer trimestre de 2020.

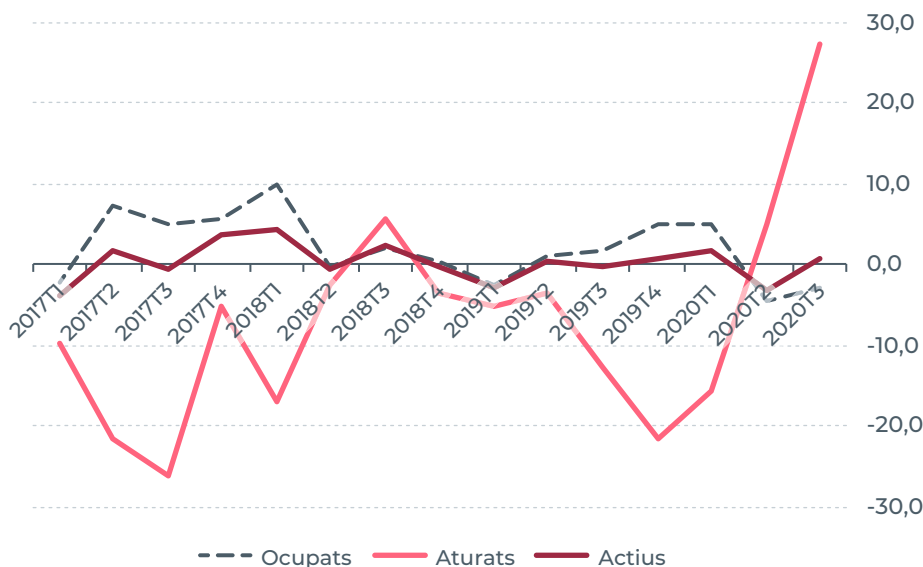
4. L'ocupació i l'atur

En l'informe del trimestre anterior ja assenyalàvem la poca rellevància que té en aquests moments mostrar la conjuntura a partir de la informació de l'EPA, en què els ERTO tenen una importància cabdal en el manteniment de rendes i no informen de manera plena de la pèrdua de capacitat productiva ni d'ocupació. En canvi, per valorar la conjuntura de la zona, la visió de l'EPA continua tenint una gran rellevància, per la qual cosa analitzarem els resultats de l'enquesta.

Les particularitats del mercat de treball de la zona sempre n'han mostrat la rigidesa, malgrat la qual era notori l'augment de l'ocupació al llarg de tot 2019, cosa que indicava unes fortes expectatives de recuperació de l'activitat. Al gràfic 5 es mostren els resultats de l'enquesta de població activa per al tercer trimestre de 2020 i s'hi poden observar la caiguda de l'ocupació, la disminució dels actius i el fort augment dels aturats (13.200 persones en dades interanuals, que representen una variació del 27,16%). Al gràfic es veu clarament l'espectacularitat d'aquest increment.

Les particularitats del mercat de treball de la zona sempre n'han mostrat la rigidesa.

Gràfic 5. Variació interanual d'indicadors del mercat laboral a Tarragona (%).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

Al quadre 3 es mostra la variació de l'ocupació interanual i es pot observar com el nombre d'ocupats ha disminuït en gairebé 11.000 persones, una xifra que representa una disminució de -3,06%. L'ocupació ha caigut en l'agricultura (-40%), la indústria (7,59%) i els serveis (-2,54%), mentre que ha augmentat en gairebé 8.000 persones en la construcció, una dada que representa un increment del 44,83% respecte del tercer trimestre de 2019. L'estructura de l'ocupació a la zona per grans sectors d'activitat pràcticament no s'ha modificat, tot i que cal observar una disminució del pes de l'agricultura i la indústria, i un increment de la construcció i dels serveis.

El nombre d'ocupats ha disminuït en gairebé 11.000 persones.

Quadre 3. L'ocupació sectorial a Tarragona.

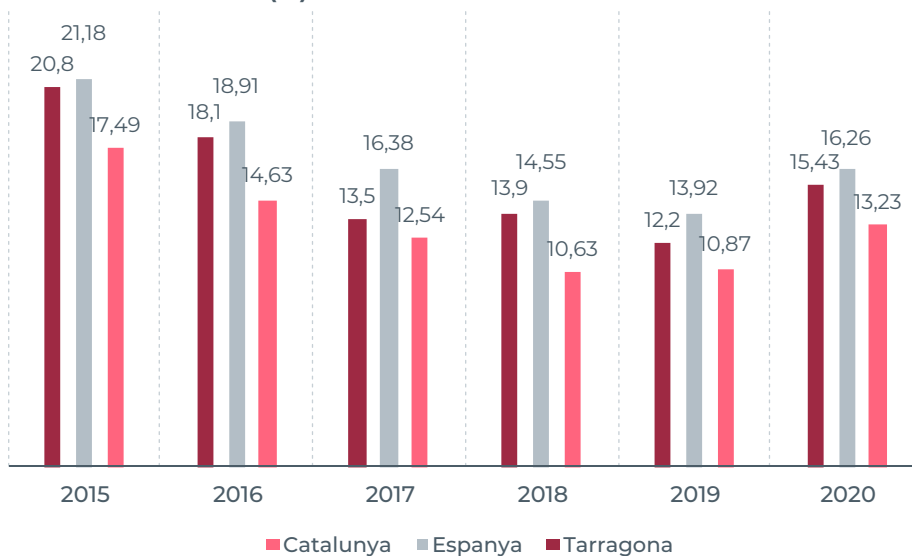
TOTAL	2017	2018	2019	2020
Nombre (milers)	337,90	344,20	349,60	338,90
Variació (%)	4,94	1,86	1,57	-3,06
Nombre (milers)	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2017	14,20	58,60	26,70	238,40
2018	17,60	65,20	24,80	236,50
2019	18,50	61,90	17,40	251,80
2020	11,10	57,20	25,20	245,40
Pes sectorial (%)	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2017	4,20	17,34	7,90	70,55
2018	5,11	18,94	7,21	68,71
2019	5,29	17,71	4,98	72,03
2020	3,28	16,88	7,44	72,41
Variació interanual (%)	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2016/17	-10,97	6,57	21,74	-2,71
2017/18	21,68	9,23	-8,82	-2,61
2018/19	3,49	-6,53	-30,92	4,82
2019/20	-40,00	-7,59	44,83	-2,54

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

L'atur és el greu problema del mercat laboral de la zona, un problema que aquí és més important que en altres llocs de Catalunya perquè la zona té, tradicionalment, una taxa més elevada. Aquesta dinàmica es manté, tal com es pot observar al gràfic 6. La taxa d'atur de la zona és més similar a la dinàmica espanyola que a la catalana i, en dades interanuals per al tercer trimestre de 2020, l'increment a la zona ha estat superior, ja que ha augmentat 3,23 punts, mentre que la taxa catalana ho ha fet en 2,36 i l'espanyola, en 2,34.

L'atur és el greu problema del mercat laboral de la zona.

Gràfic 6. La taxa d'atur (%).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

Al quadre 4 es mostra l'evolució sectorial d'aquest indicador i se'n ressalta la incidència en els serveis i l'agricultura al costat d'una major contenció en el sector industrial i la construcció. El pes dels que fa més d'un any que estan a l'atur, o cerquen la primera ocupació, representa el 44,34% dels aturats. Aquesta xifra ha disminuït interanualment, cosa que, en part, explica la disminució del nombre d'actius. Considerant la taxa d'atur sense els que cerquen la primera ocupació, aquesta es manté inferior al 7% com es pot observar al quadre 4. Així, l'increment en 2,45 punts en comparació interanual assenyalava els efectes importants que el fre de l'activitat ha tingut sobre els col·lectius que gaudien de major ocupació.

Destaca la major incidència de l'atur en els serveis i l'agricultura.

Quadre 4. Els aturats. Anàlisi sectorial dels aturats. Tercer trimestre de 2020.

Milers	Total	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	1a ocupació
2017	52,70	1,90	3,50	2,30	15,70	29,30
2018	55,70	1,40	3,70	2,10	15,20	33,40
2019	48,60	2,00	4,40	2,10	17,00	23,20
2020	61,80	1,30	4,00	2,60	26,60	27,40
Taxa d'atur (%)	Total	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	1a ocupació
2017	13,49	11,80	5,64	7,93	6,18	6,47
2018	13,93	7,37	5,37	7,81	6,04	6,08
2019	12,20	9,76	6,64	10,77	6,32	6,77
2020	15,42	10,48	6,54	9,35	9,78	9,22
Distribució de l'atur (%)	Total	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	1a ocupació
2017	100,00	3,61	6,64	4,36	29,79	55,60
2018	100,00	2,51	6,64	3,77	27,29	59,96
2019	100,00	4,12	9,05	4,32	34,98	47,74
2020	100,00	2,10	6,47	4,21	43,04	44,34

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

El quadre 5 dona una visió comparativa, per al tercer trimestre de 2020, del mercat laboral de la zona respecte de la resta de províncies catalanes i del conjunt espanyol. S'hi pot observar com, si bé el nombre d'ocupats ha disminuït menys a la zona que a les altres àrees, el d'aturats també s'ha reduït més que a la resta de llocs, amb l'excepció de Girona. La taxa d'activitat continua sent baixa i la d'atur, la més elevada de Catalunya.

La taxa d'activitat continua sent baixa i la d'atur, la més elevada de Catalunya.

Quadre 5 . Visió comparativa dels mercats laborals. Tercer trimestre 2020.*

	Espanya	Catalunya	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Ocupats	19.177	3.224	2.443	345	197	339
Aturats	3.723	507	378	46	21	62
Taxa d'activitat (%)	57,83	60,52	60,50	61,73	60,83	59,35
Taxa d'atur (%)	16,26	13,23	13,39	11,73	9,77	15,43
Variació interanual (%)	Espanya	Catalunya	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Ocupats	-3,51	-6,89	-3,96	-5,68	-3,14	-3,06
Aturats	15,83	20,02	16,90	43,89	14,52	27,16
Taxa d'activitat (%)	-1,52	-1,94	-1,96	-3,00	-2,36	-0,54
Taxa d'atur (%)	16,81	21,71	18,81	46,44	16,73	26,37

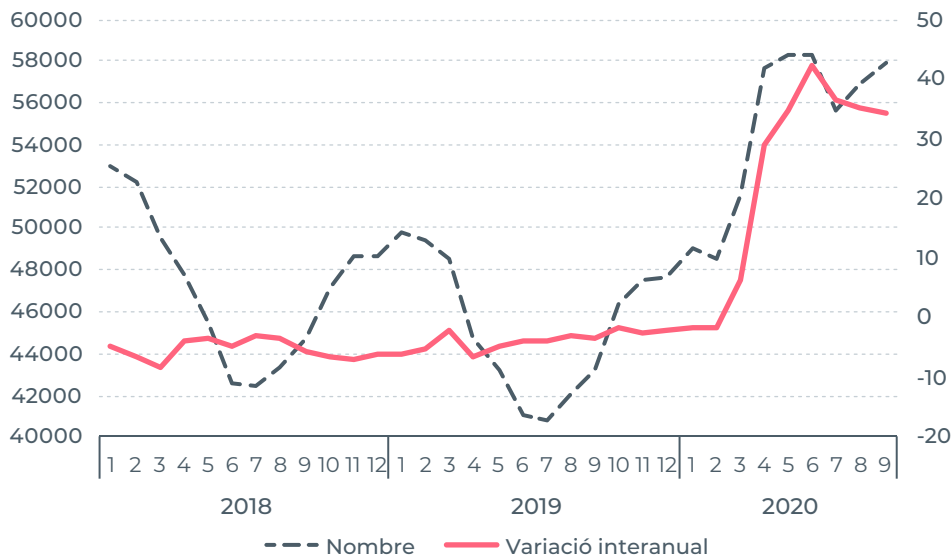
* Ocupats i aturats en milers.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

L'anàlisi de l'atur registrat, que podem desglossar per comarques, ens apropa més a la realitat d'aquest indicador a la zona en aquests moments. Al gràfic 7 se'n mostren les oscil·lacions com a conseqüència de la temporalitat en el mercat laboral de l'àrea. El trimestre actual s'ha registrat una menor ocupació durant la temporada estival, la qual cosa ha comportat augments molt elevats de l'atur, de gairebé el 35%, en el tercer trimestre en termes interanuals. En valor absolut, l'augment del període ha estat pròxim a les 15.000 persones.

L'atur registrat ens apropa més a la realitat d'aquest indicador a la zona en aquests moments.

Gràfic 7. Variació interanual i en nombre absolut de l'atur registrat al conjunt provincial* (%).

* Nombre absolut, a l'eix de l'esquerra, i variació, al de la dreta.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

Al quadre 6 es mostra la variació interanual de l'atur registrat per comarques i el pes que té en el conjunt del territori. Pel que fa a aquest darrer indicador, s'observa la línia creixent del pes del Camp de Tarragona, on el Baix Camp (25,10%) i el Tarragonès (29,68%) representen gairebé el 55% de l'increment total. També és significatiu considerar que l'atur ha augmentat un 35,22% al Camp i un 26,26% a l'Ebre en variació interanual, en comparació dels darrers anys, en què disminuïa. En aquests moments aquest augment es troba per sobre del català en sis comarques, amb un augment lleugerament inferior a l'Alt Camp, el Baix Ebre, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.

L'atur ha augmentat un 35,22% al Camp i un 26,26% a l'Ebre en variació interanual.

Quadre 6. Pes relatiu i variació comarcal de l'atur registrat (%).

	Pes relatiu en el conjunt provincial				Variació interanual			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Alt Camp	5,54	5,63	5,89	5,48	-7,09	-4,18	0,87	24,84
Baix Camp	23,97	24,34	24,52	25,10	-9,52	-4,40	-2,83	37,48
Baix Ebre	9,92	9,48	9,56	8,99	-12,49	-10,01	-2,76	26,30
Baix Penedès	16,15	16,33	16,30	15,65	-9,83	-4,82	-3,76	29,02
Conca de Barberà	1,70	1,68	1,67	1,63	-10,93	-6,82	-4,12	31,48
Montsià	8,85	8,80	8,36	8,02	-12,77	-6,34	-8,42	28,84
Priorat	0,80	0,79	0,78	0,75	-12,81	-6,82	-5,07	28,49
Ribera d'Ebre	2,56	2,59	2,42	2,12	-7,25	-4,61	-9,92	17,82
Tarragonès	29,72	29,60	29,68	31,50	-8,20	-6,22	-3,32	42,58
Terra Alta	0,80	0,75	0,82	0,76	-13,07	-11,08	5,34	24,51
Camp de Tarragona	77,88	78,38	78,84	79,37	-8,98	-5,24	-2,99	35,22
Terres de l'Ebre	22,12	21,62	21,16	19,89	-12,05	-7,96	-5,64	26,26
Província	100,00	100,00	100,00	100,00	-9,68	-5,84	-3,56	34,33
Província/Catalunya	11,88	11,77	11,59	12,13	-11,24	-5,00	-2,03	28,33

Nota: En color, els períodes en què l'atur augmenta o registra una variació per sobre de la mitjana catalana.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

5. Expedients de regulació d'ocupació

La nova normativa dels ERO relacionats amb la pandèmia ha permès mantenir la viabilitat empresarial i les rendes de consum, i ha temperat la disminució de la producció. Aquesta regulació, conjuntament amb les facilitats creditícies, ha frenat la caiguda del PIB i podem considerar que n'ha permès una certa recuperació. A la zona els ERO, que afecten més de 60.000 treballadors i gairebé 10.000 empreses, s'han allargat.

Durant el tercer trimestre els efectes indirectes del tancament han augmentat, ja que els expedients fora de la regulació específica de la força major s'han incrementat notablement, principalment al Camp de Tarragona. La caiguda de l'activitat turística n'ha estat una de les principals causes, ja que les expectatives per a l'activitat estival que es tenien al mes de juny no es van complir. Això ha comportat un tancament de l'oferta hotelera i de lleure de la zona, cosa que ha incrementat els ERO. De totes maneres, la utilització d'aquest mecanisme de regulació laboral a l'àrea ha estat lleugerament inferior a l'ús que se n'ha fet al conjunt català pel que fa al nombre d'expedients i proporcionalment inferior pel que fa al nombre de treballadors afectats (quadre 7 amb el pes del PIB de la zona al conjunt de Catalunya, que supera el 10%.

Els ERO, que afecten més de 60.000 treballadors i gairebé 10.000 empreses, s'han allargat.

Quadre 7. Els expedients de regulació d'ocupació. Any 2020 fins al setembre.

	Expedients		Treballadors		
	Total	Total	Suspensió de contracte	Reducció de jornada	Extinció
Alt Camp	526	6.475	5.850	619	6
Baix Camp	2.499	13.362	12.026	1.309	27
Baix Ebre	1.019	4.164	3.760	404	0
Baix Penedès	1.126	10.370	9.756	583	31
Conca de Barberà	213	4.043	3.723	320	0
Montsià	858	3.495	3.332	163	0
Priorat	119	429	353	76	0
Ribera d'Ebre	158	453	428	25	0
Tarragonès	3.424	23.949	21.397	2.507	45
Terra Alta	95	363	325	38	0
<i>Camp de Tarragona</i>	7.907	58.628	53.105	5.414	109
<i>Terres de l'Ebre</i>	2.130	8.475	7.845	630	0
Província de Tarragona	10.037	67.103	60.950	6.044	109
Catalunya	102.654	849.405	728.484	116.237	4.684
	Total	Total	Suspensió de contracte	Reducció de jornada	Extinció
Alt Camp	5,24	9,65	9,60	10,24	5,50
Baix Camp	24,90	19,91	19,73	21,66	24,77
Baix Ebre	10,15	6,21	6,17	6,68	0,00
Baix Penedès	11,22	15,45	16,01	9,65	28,44
Conca de Barberà	2,12	6,03	6,11	5,29	0,00
Montsià	8,55	5,21	5,47	2,70	0,00
Priorat	1,19	0,64	0,58	1,26	0,00
Ribera d'Ebre	1,57	0,68	0,70	0,41	0,00
Tarragonès	34,11	35,69	35,11	41,48	41,28
Terra Alta	0,95	0,54	0,53	0,63	0,00
<i>Camp de Tarragona</i>	78,78	87,37	87,13	89,58	100,00
<i>Terres de l'Ebre</i>	21,22	12,63	12,87	10,42	0,00
Província de Tarragona	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Catalunya	9,78	7,90	8,37	5,20	2,33

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

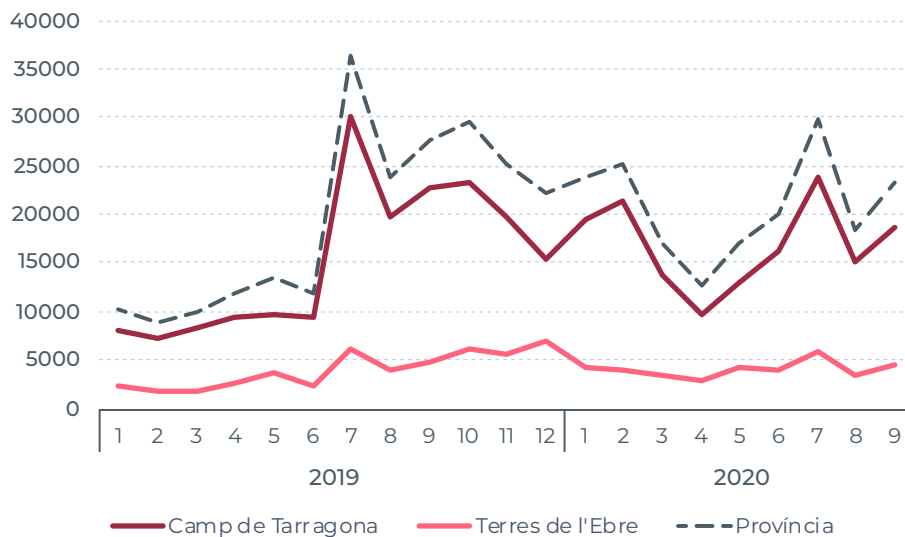
En proporció, aquests expedients han estat molt més utilitzats al Camp de Tarragona (el 78,78% dels expedients i el 87,37% dels treballadors afectats en el conjunt provincial) que a les Terres de l'Ebre. Les comarques costaneres del Camp representen el 61,05% dels treballadors implicats, mentre que l'Alt Camp i la Conca n'aglutinen el 15,68%, el Montsià i el Baix Ebre estan per sota del 7%, i el Priorat, la Ribera i la Terra Alta no arriben a l'1%.

6. La contractació laboral

El nombre de contractes laborals a la zona ha experimentat una disminució important durant l'exercici, un fet que podem relacionar directament amb les menors expectatives d'activitat que han percebut les empreses. La línia de variació d'aquests contractes ha minvant progressivament ajustant-se a la crisi que ha portat la pandèmia. La contractació laboral al llarg de 2020 ha disminuït d'una manera significativa i, en una economia molt estacional com la de la zona, la relació interanual es mostra clarament a la baixa. Al gràfic 8 s'observa la menor contractació en termes absoluts i com el punt elevat de juny i juliol corresponent a l'any 2020 és molt més feble que l'any anterior. Finalment, a les Terres de l'Ebre el fenomen de l'estacionalitat no ha estat tan accentuat com al Camp de Tarragona.

El nombre de contractes laborals ha experimentat una disminució important durant l'exercici.

Gràfic 8. Nombre de contractes laborals mensuals a la zona.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

El nombre de contractes a la zona ha disminuït un 29,48% en dades interanuals acumulades fins al setembre de 2020. Els indefinits han disminuït un 54,95% i els temporals, un 24,46%. La caiguda ha estat molt més elevada al Camp de Tarragona (31,41%) que a les Terres de l'Ebre (20,77%), tal com es pot observar al quadre 8. Al quadre també es mostra el pes de la contractació a la zona respecte del total català i s'observa que el nombre de contractes de l'àrea disminueixen menys que al conjunt de Catalunya, ja que hi ha una disminució del pes en la contractació indefinida i un augment significatiu en la temporal.

Els indefinits han disminuït un 54,95% i els temporals, un 24,46%.

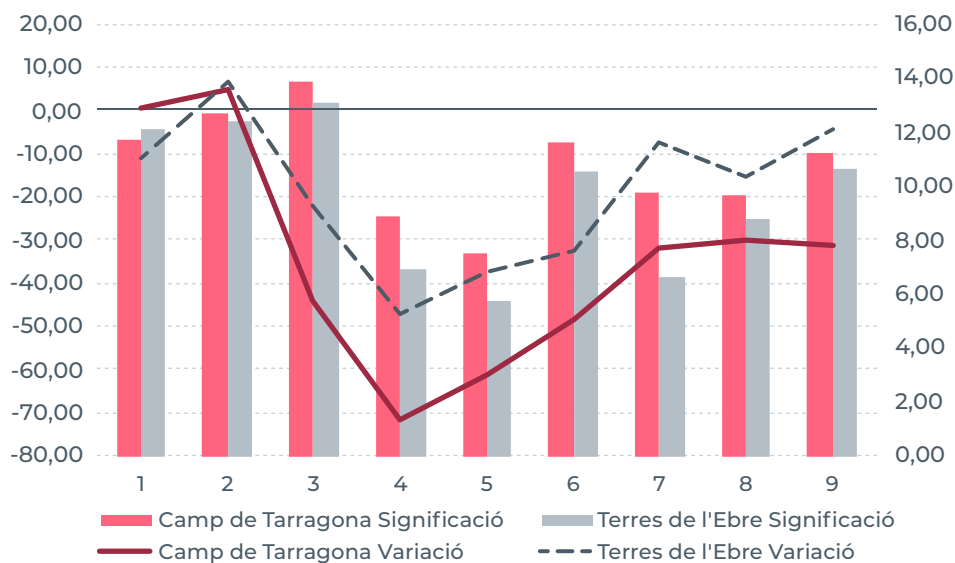

Quadre 8. La contractació laboral a la zona i a Catalunya. Acumulat fins al setembre.

Camp de Tarragona	2019	2020	Variació interanual (%)	% total català 2019	% total català 2020
Indefinit 2020	37.164	15.164	-59,20	1,60	1,05
Temporal 2020	167.943	125.520	-25,26	7,22	8,70
TOTAL	205.107	140.684	-31,41	8,82	9,75
Terres de l'Ebre					
Indefinit 2020	4.118	3.435	-16,59	0,18	0,24
Temporal 2020	41.358	32.594	-21,19	1,78	2,26
TOTAL	45.476	36.029	-20,77	1,95	2,50
Província					
Indefinit 2020	41.282	18.599	-54,95	1,77	1,29
Temporal 2020	209.301	158.114	-24,46	9,00	10,96
TOTAL	250.583	176.713	-29,48	10,77	12,24
Catalunya					
Indefinit 2020	335.238	233.739	-30,28	14,41	16,20
Temporal 2020	1.990.936	1.209.502	-39,25	85,59	83,80
TOTAL	2.326.174	1.443.241	-37,96	100,00	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

Gràfic 9. Variació interanual per mesos de contractes laborals i significació dels indefinits en el total (%). Any 2020*.

* La variació, a l'eix de l'esquerra, i la significació, al de la dreta.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

En variació interanual, l'indicador de contractació mensual a la zona corresponent a l'any 2020 (gràfic 9) mostra com a partir dels dos primers mesos de l'exercici la contractació va a la baixa, amb una caiguda notòria el mes d'abril, principalment al Camp de Tarragona. La resta de mesos la comparativa interanual se situa sempre en un nivell inferior. Per altra banda, el pes de la contractació indefinida en el total registra una línia tendencial a la baixa molt acusada els mesos d'abril i maig. El pes que la contractació indefinida té en el total és superior al Camp que a l'Ebre.

7. La distribució comarcal de la nova ocupació

Els efectes de la menor contractació són notoris a l'hora d'analitzar les variacions dels afiliats a la Seguretat Social en termes interanuals. A la província, el nombre d'afiliats ha disminuït més que al conjunt català per la forta incidència al Camp de Tarragona, mentre que a les quatre comarques de les Terres de l'Ebre ha experimentat un augment interanual. La menor afiliació s'ha manifestat essencialment al sector terciari, amb una forta caiguda a les tres comarques costaneres del Camp. En l'agricultura les afiliacions han disminuït més que al conjunt català; en la indústria, menys; en la construcció, han augmentat, i en els serveis és on se n'ha registrat la caiguda més contundent.

Quadre 9. Variació interanual de les afiliacions a la Seguretat Social. Setembre de 2020.

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Alt Camp	-1,37	-2,34	3,15	-0,79	-1,09
Baix Camp	-3,07	0,06	0,56	-5,95	-4,49
Baix Ebre	3,80	-2,80	2,64	0,24	0,25
Baix Penedès	-8,18	-1,68	3,02	-3,66	-2,73
Conca de Barberà	-2,91	-1,53	8,01	-4,19	-2,08
Montsià	-1,06	3,46	2,07	0,62	1,28
Priorat	-6,79	-11,22	0,56	0,85	-3,68
Ribera d'Ebre	-7,86	-1,95	11,35	1,02	0,97
Tarragonès	8,74	0,44	1,89	-7,86	-6,28
Terra Alta	-2,15	3,27	2,74	0,68	0,85
Camp de Tarragona	-2,51	-0,72	1,88	-6,43	-4,90
Terres de l'Ebre	-0,43	0,73	3,48	0,47	0,73
Província de Tarragona	-1,34	-0,44	2,22	-5,36	-3,91
Catalunya	-0,92	-1,06	0,21	-3,20	-2,66

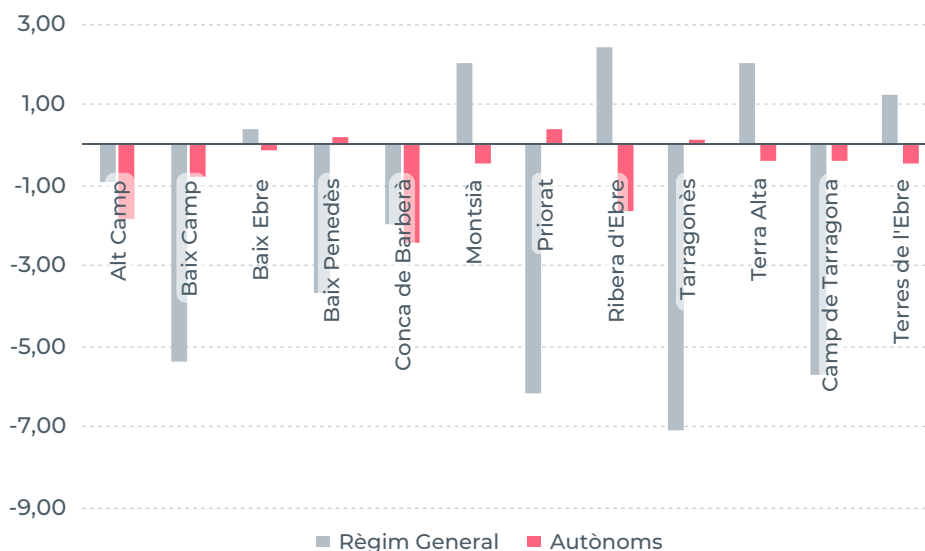
*En color, variacions interanuals inferiors del total català.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social.

La disminució d'afiliats al règim general (-4,67%) ha estat superior a la dels treballadors autònoms (-0,45%), i en els dos casos la caiguda ha estat superior a la catalana. És important el manteniment dels autònoms tot i la forta crisi que els ha afectat. Al marge de les ajudes que alguns han pogut tenir, s'observa l'elevada resistència a mantenir el nombre d'autònoms. Al gràfic 10, en què es consideren les diferències de variació per comarques, es pot observar com el nombre d'autònoms ha disminuït en totes les comarques, excepte al Baix Penedès, el Priorat i el Tarragonès. I ha disminuït més que el nombre de treballadors del règim general a l'Alt Camp i a la Conca de Barberà. Per altra banda, a les quatre comarques de l'Ebre, on ha augmentat l'afiliació al règim general, el nombre d'autònoms ha disminuït en totes menys al Baix Ebre.

La disminució d'afiliats al règim general (-4,67%) ha estat superior a la dels treballadors autònoms (-0,45%).

Gràfic 10. La variació interanual dels afiliats al règim general i al de treballadors autònoms (%).

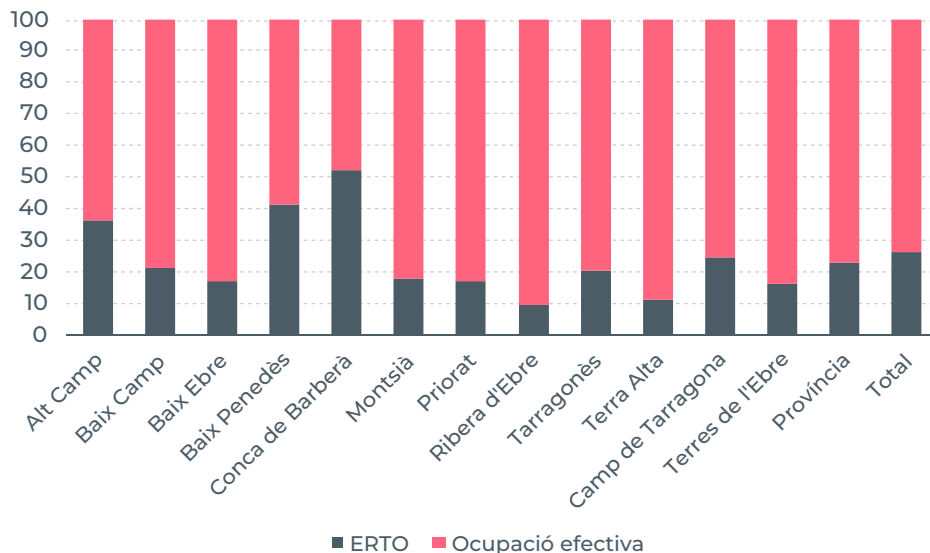

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social.

Els ERTO han tingut un pes especial en el manteniment de cotitzant del règim general. Al gràfic 11 se'n pot apreciar la significació i la seva rellevància a l'Alt Camp, al Baix Penedès i a la Conca de Barberà, unes comarques on sense disposar d'aquest mecanisme la caiguda de l'ocupació i d'afiliacions a la Seguretat Social s'hauria aguditzat notablement.

Els ERTO han tingut un pes especial en el manteniment de cotitzant del règim general.

Gràfic 11. Ocupació efectiva i ERTO en el total d'afiliacions a la Seguretat Social. Setembre de 2020.

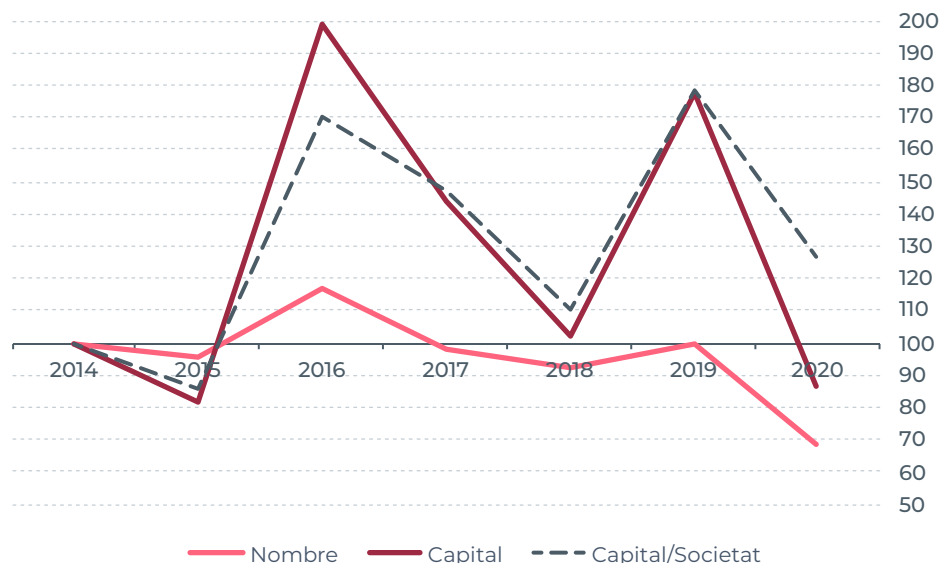
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social.

8. La dinàmica empresarial

Des de principis del 2020 la caiguda de societats creades a la zona es manifesta tant en el nombre com en la inversió feta, mentre que la capitalització de les societats s'ha mantingut més elevada. Al gràfic 12 es mostra el dinamisme de la inversió empresarial a partir de la base 100 per 2014 fins al mes d'agost de 2020. L'any actual, el nombre de societats creades ha estat un 30% inferior al de 2014 i el capital escriturat, un 10% més baix, mentre que la inversió prevista per societat creada (és a dir, la relació Capital/Societat) ha augmentat un 30%, un percentatge molt inferior als de 2016, 2017 i 2019.

La caiguda de societats creades a la zona es manifesta tant en el nombre com en la inversió.

Gràfic 12 . Les societats creades a Tarragona fins agost. Base 100, any 2014.

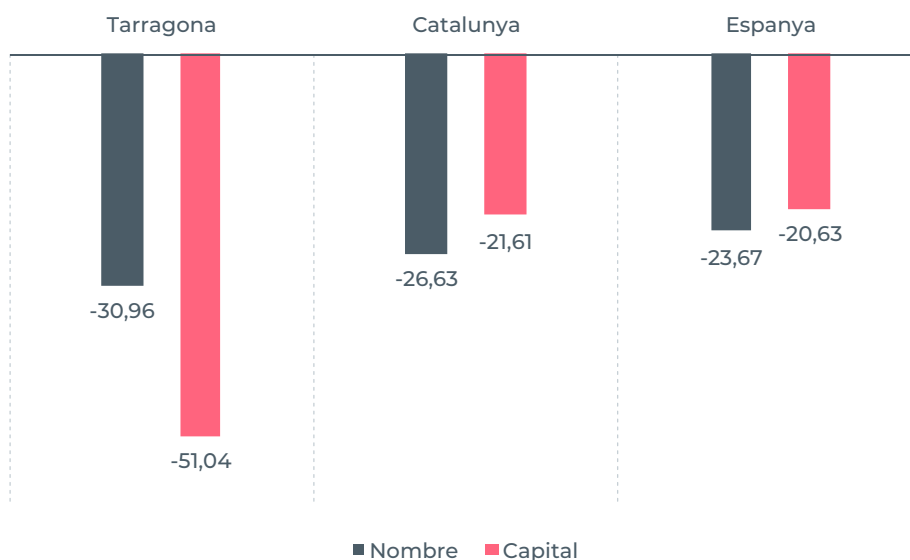

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

En la valoració de les societats creades com a indicador de l'activitat empresarial inversora a la zona, cal ressaltar que fins al mes d'agost de 2020 la variació interanual d'aquest indicador ha experimentat un descens molt superior al dels conjunts català i espanyol, amb una disminució del nombre de societats creades del 30,96% i del capital escriturat de 51,04%, una caiguda molt superior a la dels altres llocs (gràfic 13). Les perspectives d'inversió han disminuït més a l'àrea que a les altres zones. En bona part, la manca de definició de projectes que s'arrossega des de fa una sèrie d'exercicis i la major cautela i prevenció del risc, l'ha immers en una situació de major atonia en la realitat inversora de 2020.

La variació interanual de les societats creades ha experimentat un descens molt superior al dels conjunts català i espanyol.

Gràfic 13. Variació interanual del nombre i capital de les societats constituïdes (%). Any 2020 fins a l'agost.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Els comptes de cotització a la Seguretat Social mostren aquest fre de l'oferta empresarial, que podem relacionar amb menors expectatives inversores a la zona, especialment quan les majors disminucions relatives s'han donat en les empreses de més grandària. La variació interanual d'aquest indicador (quadre 10) mostra una disminució global del 5,84% de les unitats empresarials, una xifra inferior a la del total català. Al Camp de Tarragona (-6,83%) la caiguda ha estat superior que a les Terres de l'Ebre (-2,36%). A la zona, el nombre de centres de cotització s'ha reduït en els grups d'empreses de totes les grandàries, amb una incidència especial en les empreses d'entre 51 i 250 treballadors i les de més de 250, i caigudes significatives al Baix Camp, el Baix Penedès i el Tarragonès. La situació a l'Alt Camp no ha anat tan a la baixa, ja que les empreses de més grandària s'han mantingut i les que han registrat una major incidència han estat les de fins a cinc treballadors, cosa que també ha passat al Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, encara que amb percentatges inferiors.

Els comptes de cotització a la Seguretat Social mostren aquest fre de l'oferta empresarial.

Quadre 10. Variació interanual dels comptes de cotització de la Seguretat Social per grandària de l'empresa (%)* Setembre de 2020.

	Variació en relació interanual (2T2019)				Total
	Fins a 5 treballadors	De 6 a 50 treballadors	De 51 a 250 treballadors	251 i més treballadors	
Alt Camp	-6,77	2,29	-2,38	0,00	-4,58
Baix Camp	-7,30	-5,53	-14,20	0,00	-7,07
Baix Ebre	-2,96	0,00	0,00	12,50	-2,27
Baix Penedès	-2,41	-3,51	-7,41	66,67	-2,66
Conca de Barberà	-1,76	-2,10	0,00	0,00	-1,80
Montsià	-2,81	0,75	-3,45	0,00	-2,15
Priorat	-3,47	-7,46	0,00		-4,15
Ribera d'Ebre	-4,69	-2,94	28,57	0,00	-4,00
Tarragonès	-9,32	-6,83	-7,81	-14,29	-8,72
Terra Alta	-3,96	7,69	50,00		-1,62
Camp de Tarragona	-7,21	-5,28	-8,95	-7,37	-6,83
Terres de l'Ebre	-3,16	0,45	2,53	7,69	-2,36
Província de Tarragona	-6,27	-4,15	-7,60	-5,56	-5,84
Total català	-8,47	-4,03	-4,12	-1,52	-7,31

* En color, els valors inferiors a la mitjana catalana.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social.

Si considerem la caiguda dels centres de cotització per sectors d'activitat, les davallades més importants s'han registrat en la indústria (-7,52%) i els serveis (-6,29%), mentre que la incidència ha estat menor en l'agricultura (-3,43%) i la construcció (-1,51%). La disminució ha estat més elevada al conjunt català que a l'àrea en tots els sectors.

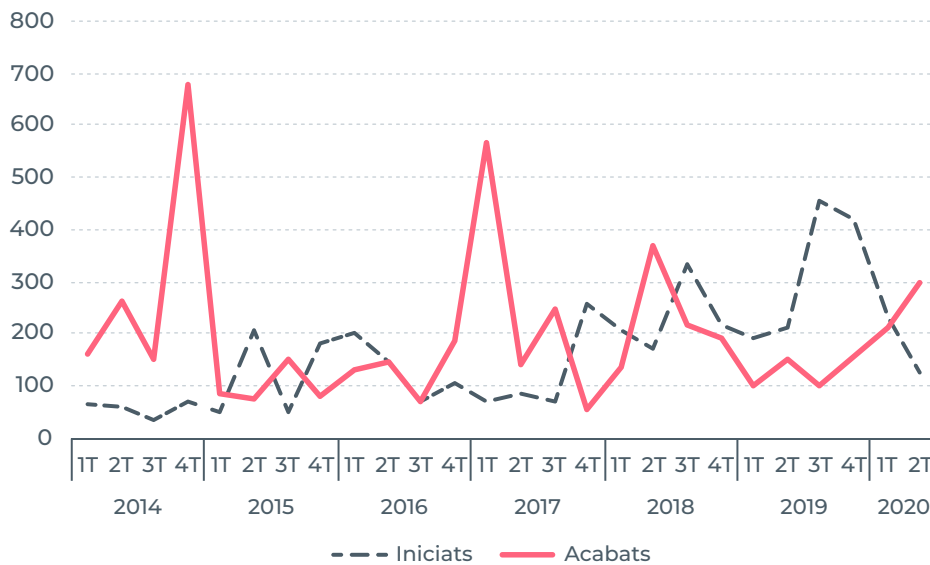
9. La construcció residencial

En la conjuntura actual l'activitat de la construcció, que estructuralment ha perdut la rellevància que tenia fa uns anys, és la que manté en major mesura els indicadors; aquests són els que menys disminueixen, essencialment en dades d'ocupació i de manteniment d'empreses, i en nombre de treballadors, tant assalariats com autònoms.

L'indicador d'habitatges iniciats i acabats es manté lleugerament a l'alça. Al gràfic 14 se'n detalla el nombre des de 2014 i s'observa com el màxim dels iniciats, registrat el tercer trimestre de 2019, s'ha vist frenat de cop al llarg dels dos primers trimestres de 2020.

Pel que fa als acabats, amb fortes puntes, experimentaven un augment inferior al dels iniciats que es trenca l'any actual, en què han superat els iniciats, un fet que no succeïa des del segon trimestre de 2018.

Gràfic 14. Habitatges iniciats i acabats a Tarragona.

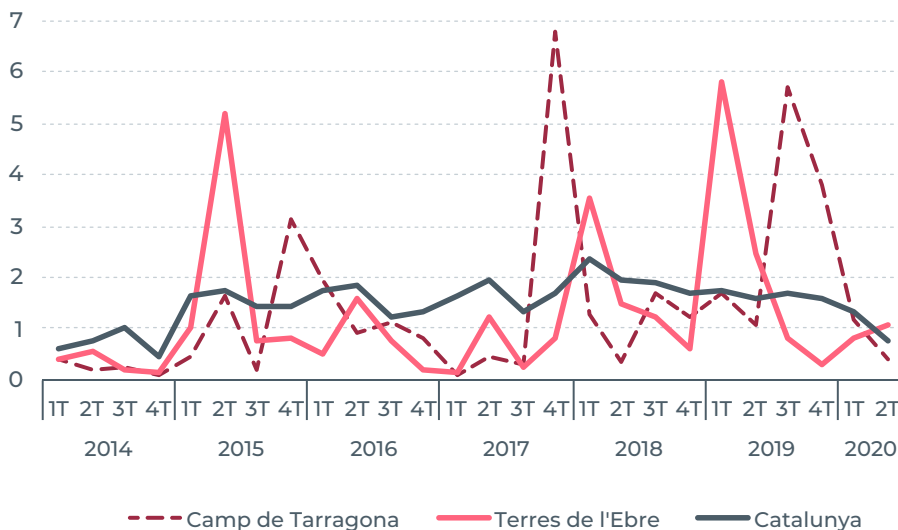

Als acabats, amb fortes puntes, experimentaven un augment inferior al dels iniciats.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Territori i Sostenibilitat.

L'activitat de construcció d'habitatsges s'ha mantingut en el sector de preferència residencial permanent més que no pas de segon habitatge. Això ha provocat un ajust dels nivells d'activitat a una demanda més reduïda (gràfic 15). Si la relació entre els habitatsges acabats i els iniciats és superior a la unitat, això indica unes expectatives superiors en l'activitat, i si està per sota, un fre. Al gràfic s'observa una línia més regular al conjunt català i embranzides puntuals a la zona, superiors al Camp que a l'Ebre, on l'inici d'alguna promoció causa aquestes puntes. També s'hi mostra la contenció de l'activitat l'any 2020, principalment al Camp de Tarragona.

Gràfic 15. Habitatges iniciats per cadascun dels acabats.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Territori i Sostenibilitat.

L'activitat està limitada per la demanda, que podem observar, indirectament, en les dades del quadre 11, en què es relaciona el nombre d'habitatges acabats a la zona i a Catalunya amb el nombre d'hipoteques. S'observa que, respecte dels habitatges acabats, el nombre de les hipoteques concedides és molt baix, fet que ens permet considerar la importància del mercat de l'habitatge usat, que crea una activitat en el sector de reformes (i no pas en el de grans promocions). En aquest context podem especular que el pes de la construcció d'habitatges nous té uns indicadors d'activitat que limiten la seva influència en l'economia en el seu conjunt, cosa que comporta una situació molt diferent de la de la bombolla que va explotar l'any 2008.

Respecte dels habitatges acabats, el nombre de les hipoteques concedides és molt baix.

Quadre 11. El nombre d'habitatges acabats i la seva relació amb les hipoteques de finques urbanes.

	Nombre d'hipoteques		Habitatges acabats		Relació habitatges hipoteques		
	Tarragona	Catalunya	Tarragona	Catalunya	Tarragona	Catalunya	
2018	1T	1.793	17.549	133	1.565	7,42	8,92
	2T	1.910	19.071	367	1.925	19,21	10,09
	3T	1.967	19.557	215	1.839	10,93	9,40
	4T	1.800	17.805	193	2.163	10,72	12,15
2019	1T	1.921	19.207	100	1.983	5,21	10,32
	2T	2.312	21.508	150	2.029	6,49	9,43
	3T	1.622	15.875	98	2.242	6,04	14,12
	4T	2.042	18.267	157	2.577	7,69	14,11
2020	1T	1.794	20.774	211	2.863	11,76	13,78
	2T	1.733	16.130	298	2.555	17,20	15,84

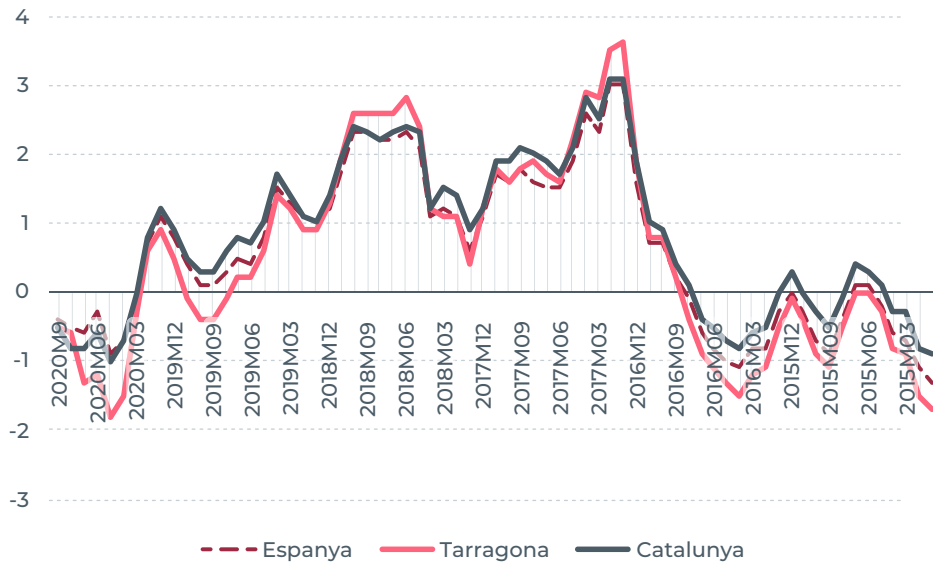
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Territori i Sostenibilitat i de l'INE.

10. La variació de preus

La variació comparativa de l'indicador de preus entre Tarragona, el conjunt català i l'espanyol (gràfic 16) presenta diversos aspectes interessants: en primer lloc, s'observa com en el cicle de 2015 fins a l'actualitat hi ha dos moviments a la baixa amb indicador negatiu, un fins a 2016 i l'altre el 2020; i en segon lloc, s'hi pot veure que els preus pugen més a la zona en períodes alcistes i cauen més en els deflacionaris. En el cas de l'any 2020, la situació a la baixa es planteja de manera diferent de com es plantejava l'any 2016. Actualment els preus cauen perquè hi ha una crisi de demanda com a conseqüència de la pandèmia, fet que modera les vendes i ajusta els preus en la majoria de grups. La situació és més perillosa en aquests moments que en davallades anteriors perquè ens pot portar a una situació deflacionària.

Gràfic 16. Variació interanual de l'IPC per mesos (%).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Des de 2016 els preus només han augmentat un 3,70% a Tarragona, un 4,22% a Catalunya i un 3,73% a Espanya. L'evolució de l'indicador per grups ha estat molt similar a les tres àrees, encara que a la zona destaquen alguns grups amb increments superiors a la mitjana, com és el cas d'aliments i begudes no alcohòliques (amb el major augment a Tarragona). Altres grups per sobre de l'índex general en base 2016 han estat begudes alcohòliques, transport, ensenyament, hotels, bars i restauració, i d'altres.

Des de 2016 els preus només han augmentat un 3,70% a Tarragona.

Pel que fa a la variació interanual, el setembre de 2020 l'indicador és negatiu, els preus han disminuït un 0,5%. Han estat cinc els grups que han registrat indicadors negatius: esbarjo i cultura (-1,4%), comunicacions (-1,2%), habitatge (-2,7%), transports (-5,8%) i hotels, cafès i restauració (-0,5%). Els altres grups han tingut un augment interanual positiu, i entre els principals increments destaca la variació d'aliments i begudes no alcohòliques (3,6%), medicina (1,3%) i altres béns i serveis (1,4%). Tot i que l'indicador és negatiu la major part dels mesos de 2020, això no succeeix en tots els grups —en alguns augmenta, principalment en el grup d'aliments—, i les disminucions incideixen essencialment en el transport, l'indicador del qual té una correlació molt elevada amb el preu del petroli.

Quadre 12. L'índex de preus de consum. Setembre de 2020 (Base 2016).

	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general (Base 100 = Any 2016)	103,701	104,221	103,731
Aliments i begudes no alcohòliques	107,927	107,876	106,189
Begudes alcohòliques i tabac	104,692	105,273	104,914
Vestit i calçat	99,657	98,796	99,118
Habitatge	100,859	101,781	101,888
Parament de la llar	97,953	102,170	100,659
Medicina	101,964	103,181	102,319
Transports	104,296	103,927	104,052
Comunicacions	103,951	102,789	103,164
Esbarjo i cultura	99,675	100,339	99,346
Ensenyament	104,097	104,045	103,821
Hotels, cafès i restaurants	106,167	107,306	107,247
Altres béns i serveis	105,437	106,437	104,842

Variacions interanuals %

	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	-0,5	-0,5	-0,4
Aliments i begudes no alcohòliques	3,6	2,5	2,4
Begudes alcohòliques i tabac	0,6	0,8	0,5
Vestit i calçat	1,0	1,0	1,0
Habitatge	-2,7	-1,7	-1,4
Parament de la llar	0,9	0,3	0,4
Medicina	1,3	0,2	0,4
Transports	-5,8	-5,5	-5,0
Comunicacions	-1,2	-1,5	-1,4
Esbarjo i cultura	-1,4	-0,9	-1,1
Ensenyament	0,6	0,9	1,2
Hotels, cafès i restaurants	-0,5	-0,1	0,3
Altres béns i serveis	1,4	1,4	1,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

L'anàlisi dels subgrups ens porta a valorar amb més detall l'impacte d'alguns grups en el nivell general de preus. El quadre 13 presenta els subgrups que han augmentat en major mesura i l'escreix a Tarragona en comparació de les altres zones. Hi podem observar com els preus de Tarragona en aquests grups han tingut unes diferències molt significatives respecte dels conjunts català i espanyol. Respecte d'aquestes diferències és important assenyalar que els indicadors de productes alimentaris i begudes no alcohòliques són els que han incidit de manera més significativa en l'indicador general de l'àrea, i que aquest ha augmentat molt més que el dels conjunts català i espanyol. La competitivitat o inelasticitat de l'oferta en els diferents subgrups mostren diferències en les possibilitats de repercussió dels preus i, en la situació de condicionants de mobilitat en mig de la pandèmia, assenyalen característiques específiques de posicionament diferents en les oportunitats del mercat, segons la seva situació i els segments del mercat en què es posicionen.

Els indicadors de productes alimentaris i begudes no alcohòliques són els que han incidit de manera més significativa.

Quadre 13. Variació comparativa de l'IPC anual d'alguns subgrups al setembre.

	Variació interanual	Escreix de Tarragona en relació a les altres zones	
	Tarragona	Catalunya	Espanya
Productes alimentaris	3,50	0,90	1,10
Begudes no alcohòliques	5,20	4,00	3,70
Articles de vestir	0,70	-0,40	-0,30
Serveis hospitalaris	5,00	0,40	2,30
Serveis d'allotjament	-18,70	-0,30	-7,00

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística.

11. El finançament de l'economia

El finançament bancari de l'activitat econòmica l'any 2020, en dades fins al segon trimestre, mostra un augment dels crèdits, tot i que des de principis de 2016 ha disminuït en 2.000 milions d'euros a la zona. Això indica una disminució de la inversió i del consum a partir del palanquejament que podia tenir l'economia de la zona l'any 2016. Si ens fixem en aquesta particularitat, cal assenyalar que aquest indicador era de 141,40 l'any 2016 i és de 101,73 en aquests moments. Per contra, els dipòsits han augmentat un 23,73% en dades interanuals el segon trimestre de 2020 (l'augment més elevat representat al quadre 14 i al gràfic 17). És evident que en aquest cas hi ha una repercussió directa de la pandèmia, que porta a un augment de l'estalvi i frena la dinàmica inversora i de consum.

Quadre 14. Els crèdits i els dipòsits bancaris a Tarragona. En milions d'euros.

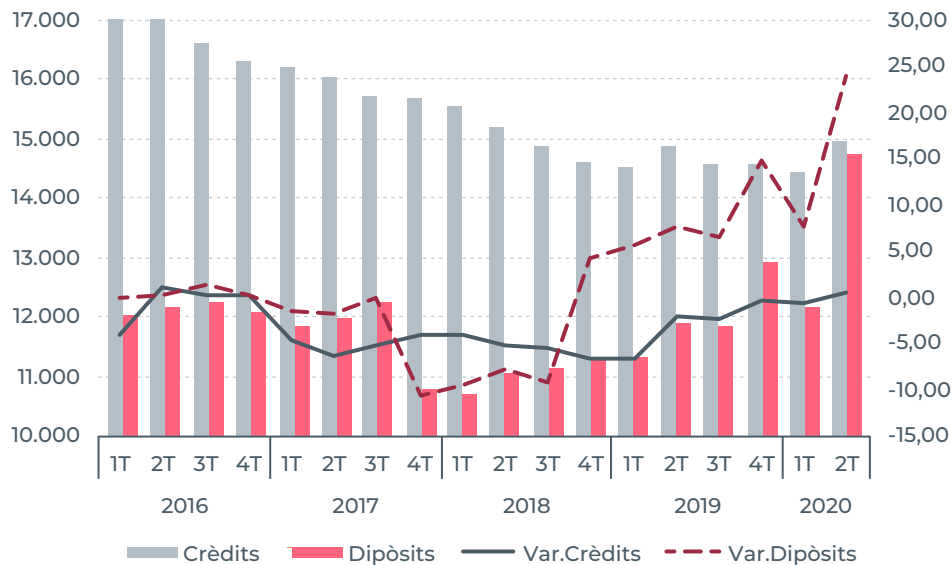
		Milions d'euros		Variació interanual (%)		Variació trimestral (%)		Relació crèdit/dipòsit*100 Indicador de palanquejament
		Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	
2016	1T	16.995	12.019	-4,18	0,02	4,44	-0,17	141,40
	2T	17.120	12.182	1,16	0,06	0,74	1,36	140,54
	3T	16.614	12.269	0,32	1,42	-2,96	0,71	135,41
	4T	16.295	12.069	0,14	0,24	-1,92	-1,63	135,02
2017	1T	16.198	11.841	-4,69	-1,48	-0,60	-1,89	136,80
	2T	16.022	11.977	-6,41	-1,68	-1,09	1,15	133,77
	3T	15.727	12.257	-5,34	-0,10	-1,84	2,34	128,31
	4T	15.649	10.795	-3,96	-10,56	-0,50	-11,93	144,97
2018	1T	15.553	10.704	-3,98	-9,60	-0,61	-0,84	145,30
	2T	15.196	11.041	-5,16	-7,81	-2,30	3,15	137,63
	3T	14.875	11.132	-5,42	-9,18	-2,11	0,82	133,62
	4T	14.615	11.256	-6,61	4,27	-1,75	1,11	129,84
2019	1T	14.529	11.306	-6,58	5,62	-0,59	0,44	128,51
	2T	14.892	11.896	-2,00	7,74	2,50	5,22	125,18
	3T	14.540	11.866	-2,25	6,59	-2,36	-0,25	122,53
	4T	14.559	12.909	-0,38	14,69	0,13	8,79	112,78
2020	1T	14.443	12.176	-0,59	7,70	-0,80	-5,68	118,62
	2T	14.974	14.719	0,55	23,73	3,68	20,89	101,73

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Banc d'Espanya.

El gràfic 17 ofereix una visió de l'evolució dels indicadors de crèdit i dipòsits a la zona. S'hi pot observar la disminució continuada del crèdit fins al quart trimestre de 2018 i com a partir d'aquí s'estabilitza amb petits augments. Això indica que la utilització d'aquest finançament per a la inversió o per al consum s'ha restringit en un període de creixement de l'activitat, com ha estat el període 2016-2019. Sembla com si les empreses haguessin recorregut a altres alternatives d'inversió i finançament. En canvi els dipòsits, a partir del seu moment més baix al quart trimestre de 2017, han experimentat un fort augment en el segon trimestre de 2020. Això, en part, indica una contenció de la despesa i de la inversió, que ha buscat refugi en els dipòsits.

Disminució continuada del crèdit fins al quart trimestre de 2018 i com a partir d'aquí s'estabilitza amb petits augments.

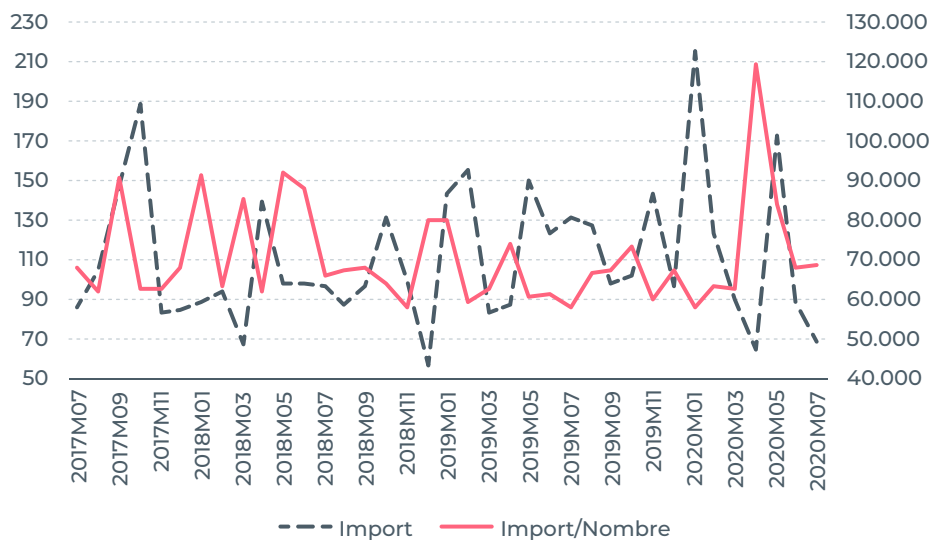
Gràfic 17. Els crèdits i els dipòsits en milió d'euros i la seva variació interanual.*

* La variació, a l'eix de la dreta.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Banc d'Espanya.

Gràfic 18. El crèdit hipotecari a Tarragona. Nombre i valor en milers d'euros.*

* L'import, a l'eix de la dreta.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

El nombre d'hipoteques realitzades va registrar augments significatius l'any 2019, una tendència que no ha continuat el 2020. Al marge de la punta del mes de maig, el resultat global de l'exercici és a la baixa, amb una disminució del 5% interanual i del 4,82% en l'import, mentre que al conjunt català la variació del crèdit hipotecari aquest període ha estat del 11,48%. De l'augment creditici de 77 milions d'euros experimentat des del segon trimestre de 2019 fins al segon trimestre de 2020, 954 milions han estat com a crèdit hipotecari, una xifra que significa tot l'increment creditici i n'eleva els nivells, però que no reflecteix grans augments en l'activitat productiva. L'estabilitat de l'import per hipoteca ha estat la tònica general, tot i el moment punter de l'abril del 2020, un màxim que ressalta en un marc de contenció del crèdit total.

L'estabilitat de l'import per hipoteca ha estat la tònica general.

12. El comerç amb l'exterior

Les exportacions, en dades interanuals corresponents a l'agost de 2020, han disminuït un 19,31% a la zona i les importacions també han caigut, un 29,68%. En dades mensuals per a l'exercici actual, les exportacions han disminuït tots els mesos menys el febrer, amb puntes del 37% l'abril i el maig (quadre 15). Les importacions també han caigut i ho han fet en major mesura i tots els mesos, amb descensos que a l'abril i al maig superaven el 47%. La dinàmica importadora els darrers mesos prolonga aquesta caiguda de les importacions. El preu del petroli, conjuntament amb la disminució del consum interior, n'han estat les causes. Per contra, les exportacions, encara que negatives, moderen la seva caiguda relativa i en valor absolut han representat augments superiors als 100 milions d'euros per mes des del mínim del mes d'abril.

Les exportacions, han disminuït un 19,31% i les importacions un 29,68%.

Quadre 15. Les exportacions i importacions a Tarragona.

En milers d'euros	Any 2019		Any 2020	
	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	723.025	1.298.608	617.374	1.202.435
Febrer	630.690	1.157.440	632.181	1.053.612
Març	831.650	1.272.700	585.372	887.293
Abril	747.791	1.101.650	468.809	625.112
Maig	787.295	1.198.964	489.202	629.124
Juny	636.636	1.264.862	587.800	656.095
Juliol	672.232	1.278.472	585.764	850.054
Agost	591.837	1.076.111	569.074	881.050
Setembre	806.978	1.172.542		
Octubre	841.681	1.321.522		
Novembre	869.425	1.237.183		
Desembre	646.724	1.050.953		
TOTAL	8.785.964	14.431.007	4.535.577	6.784.775

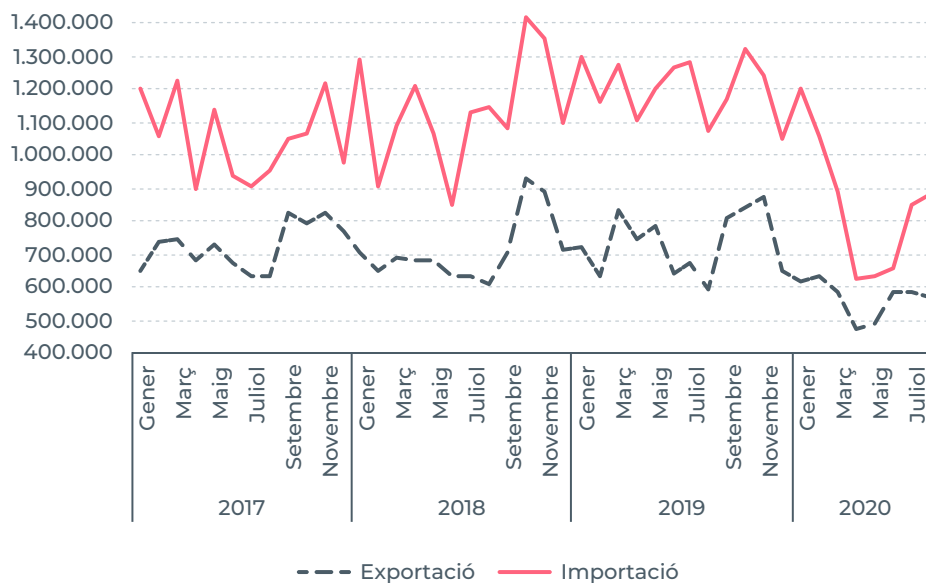
Variació interanual (%)	Any 2019		Any 2020	
	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	2,85	0,55	-14,61	-7,41
Febrer	-2,56	27,73	0,24	-8,97
Març	20,79	17,12	-29,61	-30,28
Abril	9,87	-8,69	-37,31	-43,26
Maig	16,37	12,23	-37,86	-47,53
Juny	0,99	49	-7,67	-48,13
Juliol	6,72	13,32	-12,86	-33,51
Agost	-3,28	-5,9	-3,85	-18,13
Setembre	15,19	8,63		
Octubre	-9,59	-6,57		
Novembre	-1,86	-8,55		
Desembre	-9,16	-4,03		
TOTAL	3,39	5,94	-19,31	-29,68

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

Al gràfic 19 podem observar la forta caiguda de les importacions en termes absoluts des de principis de l'exercici; tot i que remunten a partir del juny, el seu grafisme és molt representatiu. Pel que fa a les exportacions, també disminueixen i s'estabilitzen a la baixa, és a dir, no s'han recuperat, fet que obliga a considerar que l'esforç per incrementar-les serà un repte molt important per a les empreses de la zona, sobretot de les petites i mitjanes sense cobertura multinacional.

Les exportacions, disminueixen i s'estabilitzen a la baixa.

Gràfic 19. Les exportacions i importacions de Tarragona. Milers d'euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

Quadre 16. Visió comparativa del comerç exterior de la zona (%).

Àmbit geogràfic	Exportació	Importació
Tarragona agost 2020	-19,31	-29,68
Tarragona 2019	3,39	5,94
Catalunya agost 2020	-15,20	-22,46
Catalunya 2019	3,10	2,50
Espanya agost 2020	-14,04	-18,07
Espanya 2019	1,80	1,00
Pes Tarragona / Catalunya (%)	Exportació	Importació
2019	11,89	15,51
Agost 2020	10,91	14,03

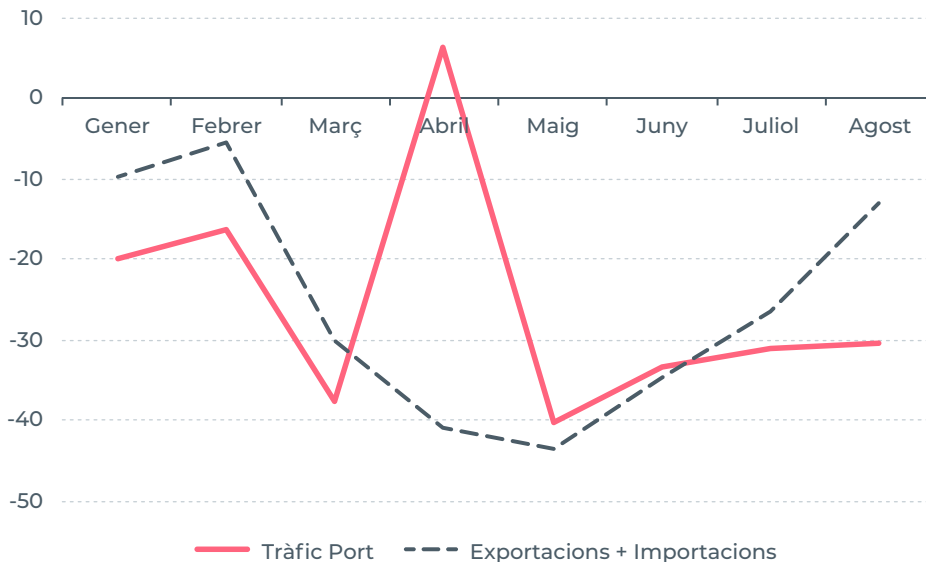
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

Relacionant les variacions interanuals fins a l'agost del comerç exterior tant a la zona com als conjunts català i espanyol, podem observar (quadre 16) com la caiguda del comerç exterior de Tarragona és molt superior a la del de Catalunya i Espanya. Això ha comportat una pèrdua del pes de les exportacions i importacions respecte del conjunt de Catalunya, amb una caiguda d'un punt interanual de les exportacions i d'un punt i mig de les importacions.

El pes de la caiguda del comerç exterior a la zona es reflecteix en un altre indicador que es pot relacionar amb l'activitat productiva de l'àrea, com és la disminució del tràfic de mercaderies pel port de Tarragona, tant de líquids com de productes manufacturats i químics importats i exportats. Al gràfic 20 es mostra aquesta relació en termes de variació interanual per mesos del gener a l'agost. S'hi pot observar que, a banda de l'augment del tràfic portuari del mes d'abril després d'un març de forta caiguda, la línia d'activitat portuària s'ajusta en gran manera al total de les variacions de les exportacions i importacions a Tarragona. Els efectes de la caiguda de la demanda com a conseqüència de les limitacions productives i de mobilitat que ha representat la pandèmia tenen una incidència molt forta en el comerç exterior i incideixen de manera molt negativa sobre un conjunt d'activitats que hi estan interrelacionades.

La caiguda del comerç exterior de Tarragona és molt superior a la del de Catalunya i Espanya.

Gràfic 20. La caiguda del comerç exterior i el tràfic portuari. Variació interanual.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX i del Port de Tarragona.

13. Una visió de l'economia de la zona en cinc punts

La impensable crisi de la pandèmia de la Covid-19 té unes conseqüències més feixugues sobre l'activitat econòmica del que es podia imaginar i sembla clar que no se sortirà d'aquesta situació crítica mentre no se solucioni el problema sanitari, la qual cosa passa per dues línies al marge de la responsabilitat individual i col·lectiva de les persones: una és trobar una vacuna eficaç i l'altra, augmentar les inversions en sanitat per poder fer front a les necessitats sanitàries de la població. Els confinaments i les restriccions de mobilitat tenen conseqüències sobre l'activitat econòmica, que difícilment tornarà a la normalitat fora dels dos condicionants que dèiem que són necessaris per aturar la pandèmia. El trimestre en cinc punts presenta les particularitats següents:

1. L'indicador d'activitat a la zona continua disminuint, encara que ha millorat en comparació del segon trimestre. En aquest trimestre s'ha manifestat un impuls intertrimestral molt fort de l'activitat en la majoria d'economies, que contrasta amb el fort enfonsament del període anterior.

L'indicador d'activitat a la zona continua disminuint.

2. L'ocupació ha caigut a l'àrea en variació interanual un 3,06%, la taxa d'atur ha augmentat en més de tres punts des del setembre de 2019 i l'atur registrat ho ha fet un 34,33%. Les dades de les afiliacions a la Seguretat Social han caigut un 3,91% en comparació interanual; es mantenen els treballadors autònoms (0,45%) i disminueixen els treballadors de règim general (4,67%). Finalment, la contractació laboral acumulada fins al setembre ha caigut un 29,48% respecte de 2019.

La taxa d'atur ha augmentat en més de tres punts des del setembre de 2019.

3. La continuïtat dels ERTO donen estabilitat a les rendes i possibiliten el consum, però són moltes les empreses que es mantenen per aquests expedients de regulació de l'ocupació sense veure una continuïtat després, atès l'esgotament dels seus recursos financers. Al setembre ja hi ha molts expedients que no són de força major, sinó per efecte indirecte d'aquesta força major.

Al setembre ja hi ha molts expedients (ERTO) que no són de força major.

4. Els indicadors de constitució de noves societats (fins a l'agost) han caigut tant pel que fa al nombre (30,96%) com pel que fa al capital escripturat (51,04%). Tot i que el crèdit de les institucions financeres ha augmentat un 0,55% el segon trimestre en variació interanual, no es veu un major dinamisme inversor, sinó una tendència de disminució del risc i d'augment dels dipòsits, que han incrementat un 23,73% interanual. Això comporta que l'indicador de palanquejament de l'economia de la zona hagi passat de 141,40 punts el primer trimestre de 2016 a 101,73 el segon trimestre de 2020.

Els dipòsits incrementen interanualment un 23,73%.

5. El nivell de preus registra xifres negatives des d'abril. Al setembre, en variació interanual, l'indicador general ha estat de 0,5%, però el d'aliments i begudes no alcohòliques ha augmentat significativament (3,6%). Les exportacions, fins a l'agost, han caigut un 19,31% i les importacions, un 29,68%, i ho han fet més a la zona que als conjunts espanyol i català, la qual cosa ha fet disminuir el pes d'aquesta activitat en el conjunt de Catalunya.

El nivell de preus registra xifres negatives des d'abril. I les exportacions i importacions cauen.

Pel que fa a la dinàmica de millora relativa del tercer trimestre davant del segon, és difícil aventurar una continuïtat durant el quart, sobretot perquè estem en un rebrot de la pandèmia. L'evolució de l'economia de la zona no serà diferent de la de la resta del país. El dinamisme del coronavirus torna a amenaçar l'activitat econòmica i és possible considerar que això pot comportar una forta crisi empresarial i d'ocupació a l'àrea en sectors molt afectats, com poden ser el turisme i moltes petites empreses. Ens trobem, doncs, enmig d'una dinàmica que implicarà canvis estructurals difícils de preveure, sobretot per les poques perspectives d'inversió actuals.

INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

3r TRIMESTRE 2020

CÀTEDRA
INNOVACIÓ
EMPRESA

Grit Grup de
Recerca
d'Indústria
i Territori

Amb el suport de:

 cambraReus

 Cambra
Tarragona

 Cambra de Comerç
de **TORTOSA**

 Cambra de Comerç
de **Valls**

 Diputació Tarragona